

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи к.х.н., доц.

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

“30” серпня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Організація музейної діяльності

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітня програма
вид дисципліни

**перший (бакалаврський)
24 «Сфера обслуговування»
242 «Туризм»
«Туризм»
за вибором**

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

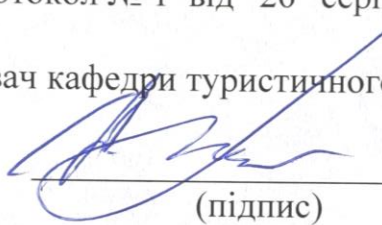
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

канд. іст. наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Іван ПОСОХОВ

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

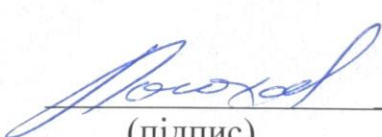

(підпис)

— Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гарантом (керівником проектної групи) освітньої-професійної програми «ТУРИЗМ»

Гарант (керівник проектної групи) освітньої-професійної програми «ТУРИЗМ»

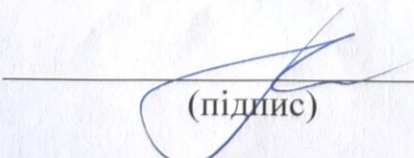
(підпис)

Іван ПОСОХОВ

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Організація музейної діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми
«Туризм»
 підготовки бакалавра
 за спеціальністю 242 «Туризм».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є:
 здобуття студентами знань з історії та теорії музейної справи, засвоєння прийомів і методів роботи з пам'ятниками історії і культури, природними об'єктами в процесі їх виявлення, збирання, обліку, зберігання та використання, набуття навичок пошукової та експедиційної роботи.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:
 розглянути музеєзнавство як наукову дисципліну; вивчити теорію музейного предмету; дослідити зародження і розвиток музеїв; вивчити історію розвитку музейної справи в Україні; розглянути фонди історичного музею; розглянути комплектування фондів музею; вивчити облік музейних фондів; дізнатися про зберігання фондів музеїв; розглянути наукове проектування музейної експозиції; вивчити архітектурно-художнє вирішення музейної експозиції; дослідити музейну експозицію у навчально-виховній роботі; дізнатися про сучасні музейні технології.

Дисципліна в цілому виконує освітню, світоглядну, інформаційну, розвиваючу, навчальну функції. При цьому в центрі уваги залишається людина з її потребами, ціннісними орієнтаціями та світоглядними уявленнями.

Формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК5 – навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10 – здатність працювати в команді.

Формування наступних фахових компетентностей:

ФК1 – Здатність здійснювати аналіз сучасного стану та ефективного й оптимального розвитку і розміщення всіх складових рекреаційних комплексів.

ФК5 – Здатність визначати територіальну організацію та оцінювати рекреаційний потенціал країн, регіонів щодо стану та перспектив розвитку видового (спеціалізованого) туризму.

ФК8 – здатність проводити комплексні маркетингові дослідження і моніторинг ринку туристичних послуг.

ФК12 – здатність організовувати процес обслуговування клієнтів в процесі реалізації туристичного продукту.

ФК15 – здатність організовувати процес екскурсійного обслуговування туристів і екскурсантів.

1.3. Кількість кредитів:

Денна форма навчання – 3 кредити

1.4. Загальна кількість годин:

Денна форма навчання – 90 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
8-й	8-й
Лекції	
18 год.	10 год. (2 ауд., 8 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
18 год.	
Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
54 год.	80 год.
в т.ч. індивідуальні завдання	
10 год.	---

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

<i>ПРН 4</i>	Знання географії та уміння визначати туристичну привабливість культурно-історичних ресурсів та оцінювати якісні і кількісні характеристики інфраструктури ресурсів туризму
<i>ПРН 18</i>	Знання специфіки реалізації різних програм туристичних подорожей (за змістом, місцем проведення, типом клієнтури)
<i>ПРН 24</i>	Знання методики підготовки та проведення екскурсії
<i>ПРН 32</i>	Уміння використовувати технічні засоби та засоби візуального супроводження

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Музеєзнавство як наукова дисципліна.

- 1.1. Історія становлення музеєзнавства як науки.
- 1.2. Об'єкт, предмет і метод музеєзнавчої науки.
- 1.3. Базові поняття музеєзнавства.
- 1.4. Структура музеєзнавчої науки.
- 1.5. Роль і соціальні функції музею історичного профілю.
- 1.6. Проблематика сучасного музеєзнавства.
- 1.7. Музеєзнавство в системі наук.
- 1.8. Напрямки науково-дослідницької діяльності музею.
- 1.9. Історія музейної справи в Україні та світі.

Тема 2. Сучасний музейний менеджмент та маркетинг: особливості та методи.

- 2.1. Особливості менеджменту в музейній діяльності.
- 2.2. Нові умови розвитку музеїв наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
- 2.3. Методи управління в музеї.
- 2.4. Управлінські функції: організація, мотивація, контроль, комунікація.
- 2.5. Підготовка музейного менеджера.
- 2.6. Критерії ефективності діяльності музею.

- 2.7. Маркетинг в музейній діяльності: поняття, зміст та особливості. Функції маркетингу.
 2.8. Основні пропозиції музею. Музейний відвідувач як адресат пропозиції.
 2.9. Маркетинг і реклама. Завдання музейного маркетингу. Практика «попередніх продажів». «Маркетинг подій» музею. Маркетингові дослідження.

Тема 3. Комерційна та фандрайзингова діяльність музеїв.

- 3.1. Загальна характеристика форм комерційної діяльності музею.
 3.2. Досвід провідних музеїв світу.
 3.3. «Ендаумент». Нетрадиційні способи добування грошей.
 3.4. Музей як некомерційна організація: нормативно-правові засади діяльності.
 3.5. Оцінка ефективності комерційної діяльності музею.
 3.6. Музейний магазин: основні елементи і досвід організації. Розташування та дизайн. Штат співробітників. Асортимент товару. Ціноутворення. Реклама музейного магазину.
 3.7. Сувенірна продукція музею. Музей як ініціатор виробництва сувенірної продукції. Комерційне та іміджеве призначення сувенірів: досвід вітчизняних музеїв.
 3.8. Музейне кафе: досвід організації. Інтернет-кафе в музеї. Web-ресурси. Маркетингові дослідження.

Тема 4. Пріоритетні напрямки розвитку національної музейної мережі.

- 4.1. Музеї в системі комунікації;
 4.2. Музеї в соціально-економічному розвитку регіонів;
 4.3. Нові технології музейної діяльності;
 4.4. Організація музейної діяльності;
 4.5. Матеріально-технічна база музеїв;
 4.6. Професіоналізація музейної діяльності;
 4.7. Удосконалення нормативно-правової бази.
 4.8. Програми активного залучення публіки в музей.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
	го	л	п	лаб.	інд.	с. р.	го	л	п	лаб.	інд.	с. р.
Тема 1. Музеєзнавство як наукова дисципліна.	18	4	4			10	18	2				16
Тема 2. Сучасний музейний менеджмент та маркетинг: особливості та методи.	18	4	4			10	18	2				16
Тема 3. Комерційна та фандрайзингова діяльність музеїв.	22	5	5			12	27	3				24
Тема 4. Пріоритетні напрямки розвитку національної музейної мережі.	22	5	5			12	27	3				24
Контрольна робота	10					10						
Усього годин	90	18	18			10	44	90	10			80

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Музеєзнавство як наукова дисципліна.	4
2	Сучасний музейний менеджмент та маркетинг: особливості та методи.	4
3	Комерційна та фандрайзингова діяльність музеїв.	5
4	Пріоритетні напрямки розвитку національної музейної мережі.	5
	Разом	18

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до усного опитування на тему: «Музеєзнавство як наукова дисципліна» з наступних питань: Історія становлення музеєзнавства як науки. Об'єкт, предмет і метод музеєзнавчої науки. Базові поняття музеєзнавства. Структура музеєзнавчої науки.	10	16
2	Підготовка до усного опитування на тему: «Маркетинг у музейній діяльності» з наступних питань: Маркетинг і реклама. Завдання музейного маркетингу. Практика «попередніх продажів». «Маркетинг подій» музею.	10	16
3	Підготовка до усного опитування на тему: «Комерційна та фандрайзингова діяльність музеїв» з наступних питань: Сувенірна продукція музею. Музей як ініціатор виробництва сувенірної продукції. Комерційне та іміджеве призначення сувенірів: досвід вітчизняних музеїв. Музейне кафе: досвід організації. Інтернет-кафе в музеї. Маркетингові дослідження.	12	24
4	Підготовка до усного опитування на тему: «Роль інформаційних технологій в маркетингу сучасних музеїв» з наступних питань: Просування музею через представництво в мережі Інтернет. Музей в інформаційному просторі: вітчизняний та зарубіжний досвід. Переваги музею з Інтернет-представництвом. Типова структура вітчизняного музейного сайту. Інтернет-ресурси музею і туристичний імідж регіону.	12	24
5	Написання індивідуального завдання з дисципліни	10	-
	Разом	46	80

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна навчальна робота покликана сформулювати практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та поглиблене вивчення теоретичних проблем дисципліни «Організація музейної діяльності» з метою підвищення якості професійної підготовки.

До форм індивідуальної навчальної роботи віднесено:

укладання глосарію із загальних понять курсу «Організація музейної діяльності».

Для виконання завдання необхідно: -використовуючи довідкову літературу та інші інформаційні джерела, з'ясувати значення запропонованих нижче термінів та записати значення кожного терміну до робочого зошиту з дисципліни «Організація музейної діяльності»; -розібратися у сутності кожної запропонованої категорії; -підготуватися до дискусії в аудиторії щодо розуміння вивченого матеріалу; -у випадку наявності декількох тлумачень кожного терміну, обґрунтувати, якої саме інтерпретації дотримується студент і чому;

- за умови, що значення якогось терміну є незрозумілим, зафіксувати запитання до зошиту, а під час дискусії в аудиторії за запропонованими темами, винести їх на обговорення або проконсультуватися з викладачем.

Написання контрольної роботи з дисципліни «Організація музейної діяльності».

Контрольна робота передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з курсу, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, вміння презентувати результати роботи. Контрольна робота виконується самостійно. На початку семестру кожен студент отримує тему роботи, що відповідає проблематиці практичних занять та лекційного курсу. Студент має право самостійно обрати тему роботи заздалегідь узгодивши її з викладачем. Під час проведення практичних занять студент повинен презентувати результати своєї роботи у режимі PowerPoint з використанням мультимедійного обладнання. Оцінка за роботу враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни. Під час написання роботи студент повинен опрацювати не менше п'яти джерел з відповідними посиланнями на них у тексті роботи. Текст роботи має містити реферативне викладення матеріалу з приводу визначеної теми.

Контрольна робота складається з титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків (за необхідності). Вступ має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику та мету завдання. Основна частина має містити реферативне викладення матеріалу теми. У висновку потрібно викласти міркування стосовно досягнення мети роботи. У друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 7-10 стор. Орієнтовна кількість сторінок у структурі роботи становить: вступ - 1 стор.; основна частина 5-8 стор.; висновок - 1 стор.; список використаної літератури - 1 стор.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, як впорядковані способи взаємопов'язаної, целеспрямованої діяльності викладача та студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навсально-виховних завдань, реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання (конкретні дії викладача та студентів), спрямовані на реалізацію вимог методів. Засоби навчання – різноманітне навчальне обладнання, яке використовується у системі пізнавальної діяльності, зокрема, технічні засоби.

7.1. Словесні методи навчання:

- лекція;
- бесіда;
- розповідь;
- пояснення;

7.2. Наочні методи навчання:

- ілюстрація;
- демонстрація;

7.3. Практичні методи навчання:

- метод робіт з письмовими джерелами;
- метод робіт з аудіо/ відеоматеріалами;
- практичні заняття;

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Згідно з наказом № 0202-1/260 від «07»серпня 2020р. лекції проводяться виключно в онлайн режимі із застосуванням платформ для відеоконференцій: ZOOM, Skype. 25-30% часу лекції обов'язково резервується для запитань, дискусій, обговорення навчального матеріалу.

Практичні заняття можуть проходити в аудиторії (до 20 осіб), чи в дистанційній формі.

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах.

1. Оцінювання роботи студентів під час практичних (семінарських) занять.
2. Оцінка за індивідуальну роботу студентів.
3. Проведення проміжного тестового контролю.
4. Проведення підсумкового контролю.

Оцінка зі змістовного модулю складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять, оцінки за проміжний тестовий контроль та оцінки за індивідуальну роботу.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль.

Порядок поточного оцінювання знань студентів. Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовки студентів до встановлених завдань. Зокрема, поточному контролю підлягають:

1. активність та результативність роботи студента протягом семестру у вивченні програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
2. виконання індивідуального завдання;
3. виконання проміжного тестового завдання зі змістовного модулю.

Контроль систематичності виконання самостійної роботи та активності на практичних (семінарських) заняттях.

Оцінювання здійснюється за наступними критеріями.

1. ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
2. ознайомлення з основною та додатковою літературою;
3. логіка, стиль виклад матеріалу в письмових роботах та усному виступі, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
4. якість, самостійність та своєчасність виконання необхідних завдань.

Проміжний тестовий контроль зі змістовних тем. Проміжний тестовий контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем.

До складання заліку допускаються студенти, які мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних елементів змістовних модулів, складання глосарію, написання та захисту реферату.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за першим та другим розділом, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння матеріалу здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях та на екзамені.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного цією робочою програмою дисципліни.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного та підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 10 балів

Творчі питання – 30 балів

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожен вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Організація музейної діяльності». Режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1512>

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Екзамен	Сума
Розділ 1				КР	Разом		
T1	T2	T3	T4	20	60	40	100
10	10	10	10				

Критерії оцінювання для семінарських занять

8–10 балів – нараховуються в разі якщо відповідь є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; відповідь супроводжується презентацією; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

5–7 балів – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює значну частину навчального матеріалу; презентація відсутня; студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки; протягом семінарського заняття студент працює недостатньо активно, питання висвітлює повно, виявляє уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання; у відповідях допущені неточності та певні помилки, при викладенні матеріалу має місце недостатня аргументованість.

1–4 бали – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; презентація відсутня; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; водночас, студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи:

40–30 балів – нараховуються в разі якщо відповідь є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; студент показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

30–20 балів – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює значну частину навчального матеріалу; студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки; питання висвітлює повно, виявляє уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання; у відповідях допущені неточності та певні помилки, при викладенні матеріалу має місце недостатня аргументованість.

20–0 балів – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; водночас, студент дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні матеріалу екзаменаційного білету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	не задовільно

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Вайдахер Ф. Загальна музеологія / Переклад з німецької Х. Назаркевич, О. Лянг, В. Лозинського. – Львів: Літопис, 2005.
2. Гудченко З.С. Музеї народної архітектури України.-К.,2011.
3. Мезенцева Г.Г. Музеєзнавство / на матеріалах музеїв Української РСР/. -К.,2010.
4. Музееведение. Музеи исторического профиля: Учеб. Пособие для вузов по спец. “История” / Под ред. К.Г. Левыкина, В. Хербста. – К., 2008.
5. Музейное дело России. – К., 2003.
6. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Посібник / Під ред.: В. Велико чого, Н. Гасюк. Авт. кол.: П. Горішевський, М. Дейнега, М. Ковалів, В. Мельник, Н. Рега, С. Оришко, О. Соколова. – Івано-Франківськ: Плай, 2005.
7. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. Ред. Э.А. Шулепова. – К.: Едиториал, 2005.
8. Сотникова С.И. Музеология. – Х., 2004.
9. Скрипник Г.А. Етнографічні музеї України. – К., 2009.

10. Етнографічне музеезнавство. Програма курсу для студентів, що навчаються за спеціальністю “Народознавство” /Укл. Н.І.Ганнусенко, Ю.А.Омельченко. - К.:РНМК,2012.
11. Шляхтина Л.М., Фокин С.В. Основы музейного дела: Учебное пособие для студентов педагогических и гуманитарных вузов. – К, 2000.

Допоміжна література

1. Гнедовский М.Б., Дукельский В.Ю. Музейная коммуникация как предмет музееведческого исследования // Музейное дело: Сб. науч. тр. Музея Революции. Вып. 21. Музей – культура – общество. – К., 2012.
2. Лорд Б., Лорд Г.Д. Менеджмент в музейном деле. – К., 2002.
3. Музейний простір України [Електронний ресурс] На сервері “Музейний портал України”[on-line]. Режим доступу: <http://www.ukrmuseum.org.ua>
4. Музей будущего: Информационные технологии и культурное наследие [Электронный ресурс] На сервере ИИАТ [on-line]. Режим доступа: <http://www.future.museum.ru>
5. Музеи в период перемен. – К, 2007.
6. Музеи. Маркетинг, Менеджмент. – К., 2001.
7. Музей будущего: информационный менеджмент / Сост. А.В. Лебедев. – Х., 2001.
8. Музей и новые технологии: На пути к музею XXI века / Сост. и научн. Ред. Н.А. Никишин. – К., 2009.
9. Ноль Л.Я. Новые информационные технологии в музеях: от машинных каталогов к глобальным информационным сетям // Музеи и музеология XX века: Тезисы научной конференции 25-26 ноября 2007. – К., 2007. – С. 92-94.
10. Основи музеезнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Посібник / Під ред.: В. Велико чого, Н. Гасюк. Авт. кол.: П. Горішевський, М. Дейнега, М. Ковалів, В. Мельник, Н. Рега, С. Оришко, О. Соколова. – Івано-Франківськ: Плай, 2005.
11. Adventure tourism market study 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://files.adventuretravel.biz/docs/research/adventure-tourism-market-study-2020-web.pdf>
12. Environmental Management for Sustainable Development / Chris Barrow, 2006.: Routledge publications. – 289 p.
13. Review on Laws and Regulation/ Ministry of tourism and creative economy: Pangendare. – 2011. – 26 p.
14. Romancing the Wild: Cultural Dimensions of Ecotourism / Robert Fletcher, 2014.: New Ecologies for the Twenty-First Century. – 264 p.
15. Travel & Tourism Economic impact 2020 Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
16. <http://www.wttc.org/media/files/reports/economic%20impact%20research/countries%202015/ukraine2020.pdf>
17. International Report on Snow & Mountain Tourism Overview of the key industry figures for ski resorts [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.isiaski.org/download/20140517_ISIA_Vuokatti_1b_presentation_vanat.pdf
18. UNWTO Tourism Highlights, 2020 Edition [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2020-edition>

11. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ (В ТОМУ ЧИСЛІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ ЧЕРЕЗ ПАНДЕМІЮ)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle проводяться практичні, індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться до 50% практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборonoю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Організація музейної діяльності».